

23. Kuttner K. Monetary Policy and Asset Price Volatility : Should We Refill the Bernanke-Gertler Prescription? / K. Kuttner // Department of Economics Working Papers. – 2011. – № 4. – P. 1–35.
24. Markowitz H. Portfolio selection / H. Markowitz // Journal of Finance. – 1952. – № 7 (1). – P. 77–91.
25. Merton R. C. An Intertemporal Capital Asset Pricing Model / R. C. Merton // Econometrica. – 1973. – № 41. – P. 867–887.
26. Neri S. Monetary policy and stock prices : theory and evidence / S. Neri // Temi di discussione (Economic working papers). – Bank of Italy. – 2004. – № 513. – P. 1–44.
27. Parusel M. Economic Policy in Turbulent Times / M. Parusel, & N. Viegi // TIPS Discussion Papers Series. – 2009. – P. 1–27.
28. Pavasuthipaisit R. Monetary policy responses amid credit and asset booms and busts / R. Pavasuthipaisit // MPRA Paper. – 2007. – № 4491. – P. 1–28.
29. Ratto M. Using a DSGE model to look at the recent boom-bust cycle in the US / M. Ratto, W. Roeger, & J. in 't Veld // European Economy Economic Paper. – 2010. – № 397. – P. 1–76.
30. Semko R. Bayesian estimation of small-scale DSGE model of the Ukrainian economy/ R. Semko // Scientific Notes of NaUKMA. Economics. – 2011. – № 120. – P. 78–84.
31. Sims C.A. Macroeconomics and Reality / C. A. Sims // Econometrica. – 1980. – № 48 (1). – P. 1–48.
32. Tovar C. DSGE Models and Central Banks / C. Tovar // Kiel Institute for the World Economy. – 2009. – № 3 (16). – P. 1–31.

R. Semko

THE MAJOR APPROACHES TOWARD MODELING STOCK MARKET AND REAL SECTOR OF ECONOMY

Stock market is often viewed as the driving element of the economy that can positively or negatively affect the real processes. Analysis of the relationship between these two categories allows better understand the nature of the economic system and optimize the country's economic policy (monetary and fiscal) to respond to changes in assets market. This work aims to structure the main approaches to modeling stock market in the economy and briefly describes the main achievements and challenges in this area of research.

Keywords: dynamic stochastic general equilibrium model, stock market, vector autoregressive model, monetary policy.

Матеріал надійшов 04.04.2012

УДК 657.15

Сопко В. В., Сопко В. В.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК – БАЗОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЮВАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ ТА ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ

Статтю присвячено розгляду бухгалтерського обліку як базового інструменту державної регулювальної політики забезпечення фінансово-економічної стабільності та економічного розвитку. Розглянуто предметну сутність бухгалтерського обліку та його побудову в управлінні економікою на економіко-правовій основі в управлінні фінансово-економічною стабільністю підприємства.

Ключові слова: бухгалтерський облік, інструмент, державне регулювання, стабільність, економіко-правова побудова.

Бухгалтерський облік в інформаційних системах управління економікою

Сьогодні для нормального функціонування будь-якої ланки ринкової економіки конче потрібно, щоб учасники, до того як прийняти управ-

лінське рішення, мали достовірну та об'єктивну інформацію про майновий та фінансовий стан, результати роботи (доходи, прибутки чи збитки), про процеси їх формування на власному підприємстві, про економіко-правові відносини. Таку

інформацію надає система «Бухгалтерського обліку».

Слово облік взагалі означає роботу (процес), яка (який) складається з операцій спостереження, сприйняття, вимірювання та фіксування (реєстрації) запису фактів, (явищ, процесів, подій природи або суспільного життя).

Кожна із цих операцій має своє змістовне економіко-правове визначення.

Облік можливий лише тоді, коли є певний факт, тобто передумовою обліку є факт (від лат. *factum* – якась істина, факт, зроблене, дійсна подія, або істина). Фактом може бути явище або процес.

Другим складовим словосполучення є слово «бухгалтерський». Воно визначає, що облікують, як облікують та для чого облікують.

Бухгалтерський облік є різновидом господарського обліку.

Господарський облік формувався десятки тисяч років. На початку це була практична діяльність з реєстрації окремих господарських фактів – явищ та процесів, які потрібні були власникові або відповідній суспільній структурі (державі, муніципалітету, рабовласникові, феодалові, купцеві тощо) для різних господарських потреб. Цю діяльність можна характеризувати як реєстрацію господарських фактів – явищ та процесів – різними способами. (відкладенням камінців, запису на папері тощо). Кожний об'єкт – явище або процес – відображався на основі даних про зміни (+) або (-), після чого проводився розрахунок результату. Регламентация такого обліку здійснювалася потребою в облікових даних. В основному це були інформаційні, контрольні та аналітичні цілі. Кожний об'єкт одержав назву рахунок.

Постійне ускладнення господарського життя, особливо з появою права власності, грошей та інших складових, призвело до диференціації господарського обліку.

В економічній теорії господарський облік поділяють за різними ознаками. Найважливішою серед них став поділ за системою реєстрації господарських фактів, за якою вони, господарські факти, облікують, та для чого вони потрібні в управлінні. За такого підходу господарський облік поділився на оперативний (одичні факти), статистичний (масові факти), та бухгалтерський економіко-правові (ринкові) факти, які характеризують економічні та правові відносини в суспільстві в основі яких лежить економіко – правове визначення стану та змін стану господарських фактів – явищ та процесів – за фінансовим (грошовим) їх визначенням (рис. 1).

Оперативний облік забезпечує інформаційні потреби безпосередньо щогодинного, щозмінного, щодобового тощо управління, коли потрібне

гнучке маневрування, постійне регулювання, контроль, аналіз та оцінювання ходу робіт окремих об'єктів обліку або їх груп.

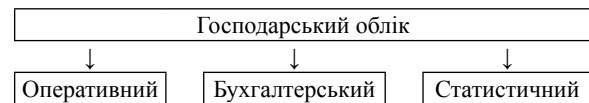

Рис. 1. Структуризація господарського обліку (рахунковедення)

Статистичний облік дає можливість одержати інформації про показники, які характеризують закономірності та тенденції розвитку господарства,

Бухгалтерський облік дає економіко-правову інформацію про господарство, його складові елементи, зміни, що відбуваються з ними у процесі господарювання, стан і зміни стану господарства з іншими господарствами, фізичними та юридичними особами на основі економіко-правового й фінансового-грошового визначення.

Тобто термін «бухгалтерський облік» характеризує поняття «облік суспільних економіко-правових (ринкових) відносин суб'єктів господарювання (правовласників) на основі вартісного вимірювання».

Управлінські функції бухгалтерського обліку постійно поглиблювалися і вдосконалювалися. Бухгалтерський облік перетворився на об'єктивну необхідність сучасного способу підприємницької діяльності та його управління. Став базовим інструментом регулюючої політики забезпечення фінансово-економічної стабільності та економічного розвитку виробників, підприємств, організацій, держав, а тепер уже і суспільства в цілому.

Сьогодні сфера застосування бухгалтерського обліку (рахунковедення) в управлінні фінансово-економічними аспектами охоплює підприємства, організації, установи виробничої, комерційної, кредитно-банківської та інші види діяльності, а через узагальнення даних бухгалтерського обліку та звітності – об'єднань, галузі, економіку (господарство) окремих країн, світову економіку в цілому.

Бухгалтерський облік сьогодні – це економіко-правова система безперервного, суцільного і взаємозв'язаного спостереження за створенням суспільного продукту і пов'язаними з ним процесами обміну, розподілу та перерозподілу, за наявністю і рухом майна конкретного господарства, його правових відносин з метою одержання інформації, її систематизації для управління діяльності господарства будь-якого масштабу та рівня. Завдяки використанню фінансового виміру бухгалтерський облік став складовою управ-

лінської системи світової економіки. Без нього неможливе управління економікою.

Сьогодні вихідні (базові) положення ведення бухгалтерського обліку та принципи його побудови є єдиними (спільними) для всіх видів діяльності і в усіх галузях господарювання, та в усьому світі. Це вимога часу.

Предметна сутність бухгалтерського обліку та його побудова

Основним для розуміння та використання бухгалтерського обліку як базового інструмента державної регулювальної політики, забезпечення фінансово-економічної стабільності та економічного розвитку є визначення його предметної сутності, оскільки правильне вирішення цього питання має принципове значення. Залежно від того, що відображає бухгалтерський облік, як і в якому аспекті, розглядаються всі питання його теорії і практики, методології та організації в управлінні фінансово-економічних проблем будь-якого характеру та масштабу.

Насамперед потрібно визначити взаємозв'язок понять «ринок» та «бухгалтерський облік».

Термін «ринок» означає відносини людей у господарському (економічному) житті. Оскільки термін «господарство» грецькою мовою означає «економіка», то йдеться про економіко-правові відносини.

Люди живуть не ізольовано, а в суспільстві (товаристві). У цьому товаристві історично сформувалася залежність однієї людини від іншої (або групи людей від іншої групи) у процесі економічної діяльності. Ця залежність розкривається у виробництві певного продукту праці – виробу, роботи, послуги, що обмінюється на продукт праці іншого. І чим більше людина виробляє продуктів праці, тим більше вона може придбати іншого продукту праці.

Здійснюючи обмін, учасники підходять до нього, як правило, раціонально постійно порівнюючи міру задоволення своїх потреб, яку вони одержують від тієї чи іншої затрати, з тими «жертвами», які вони повинні понести.

Отже, в основі ринкових відносин лежить товарний обмін, де виникають та реалізуються економіко-правові відносини двоїстого характеру. З одного боку, це обмін товару на товар (продукт праці на продукт праці), а з іншого – це зміна власника товару, тобто при обміні (купівлі продажу) відбувається перехід права власності від одного власника (продавця) до іншого (покупця). А це означає, що обмін як факт має попередника – діяльність, яка підтверджує право власності чи на об'єкт обміну, та наступника, сам обмін – зміну права власності.

Об'єктів обміну (товарів) сьогодні нараховується понад дванадцять мільйонів назв. Чим

ширша географія обміну, тим більше учасників. Тому процес цих відносин, цього обміну, повинен мати певний порядок і бути обертом регулювання. Ним і є бухгалтерський облік.

Бухгалтерський облік нині – це суцільне спостереження, сприйняття, вимірювання та фіксація (тобто облік) усіх об'єктів обміну, ресурсів носіїв ознак вартості та всіх суб'єктів процесу обміну, осіб носіїв права власності на об'єкти обміну, ресурсів, носіїв ознак вартості які є елементами ринку. Він має відповідати суспільним вимогам, визначеним законами – суцільним, безперервним, доказовим та відображати, що обмінюється (об'єкт), на що обмінюється (об'єкт), хто був правовласником першого об'єкта (суб'єкт) та дістав право власності на обмінений об'єкт, а також хто був правовласником на другий об'єкт (тобто другий суб'єкт) і став правовласником на перший об'єкт у грошовому та інших вимірах.

Об'єкти і суб'єкти ринку та ринкових відносин протистоять одне одному як рівнозначні величини. Це означає, що в основі ринку та ринкових відносин лежить теорія двоїстості (подвійності), тобто кожна величина в бухгалтерському обліку одночасно виражається у двох аспектах, або значеннях: як вартість (що) і як власність (хто має право на цю суму вартості).

Отже, найсуттєвішими складовими бухгалтерського обліку, які визначають його предметну сутність та дають можливість забезпечити фінансово-економічну стабільність та економічний розвиток у суспільстві на основі регулювальної політики є такі:

- 1) облік наявності і рух майна господарств, що є матеріальною основою їхньої діяльності;
- 2) облік процесу створення (добування виробництва, обміну тощо) суспільного продукту, його розподіл, перерозподіл в інтересах суспільства і споживання;
- 3) правові – розрахункові, кредитні та інші відносини, (зобов'язання), що виникають у процесі обміну між суб'єктами господарювання.

Виходячи із сутнісного визначення бухгалтерського обліку, зумовленого економічною та правовою природою системи господарювання та узагальнюючи світову теорію і практику обліку, основним його змістом являються: майнові об'єкти (ресурси), учасники (правовласники), господарські та правові процеси створення (виробництва) суспільного продукту, його обмін, розподіл, перерозподіл та споживання в умовах ринкових відносин (рис 2).

Бухгалтерський облік відображає майно (ресурси) суб'єктів господарювання, його (їх) рух у процесі діяльності – виробництва, обміну, розподілу і споживання суспільного продукту та правові відносини, що виникають при цьому між суб'єктами господарювання стосовно майна.

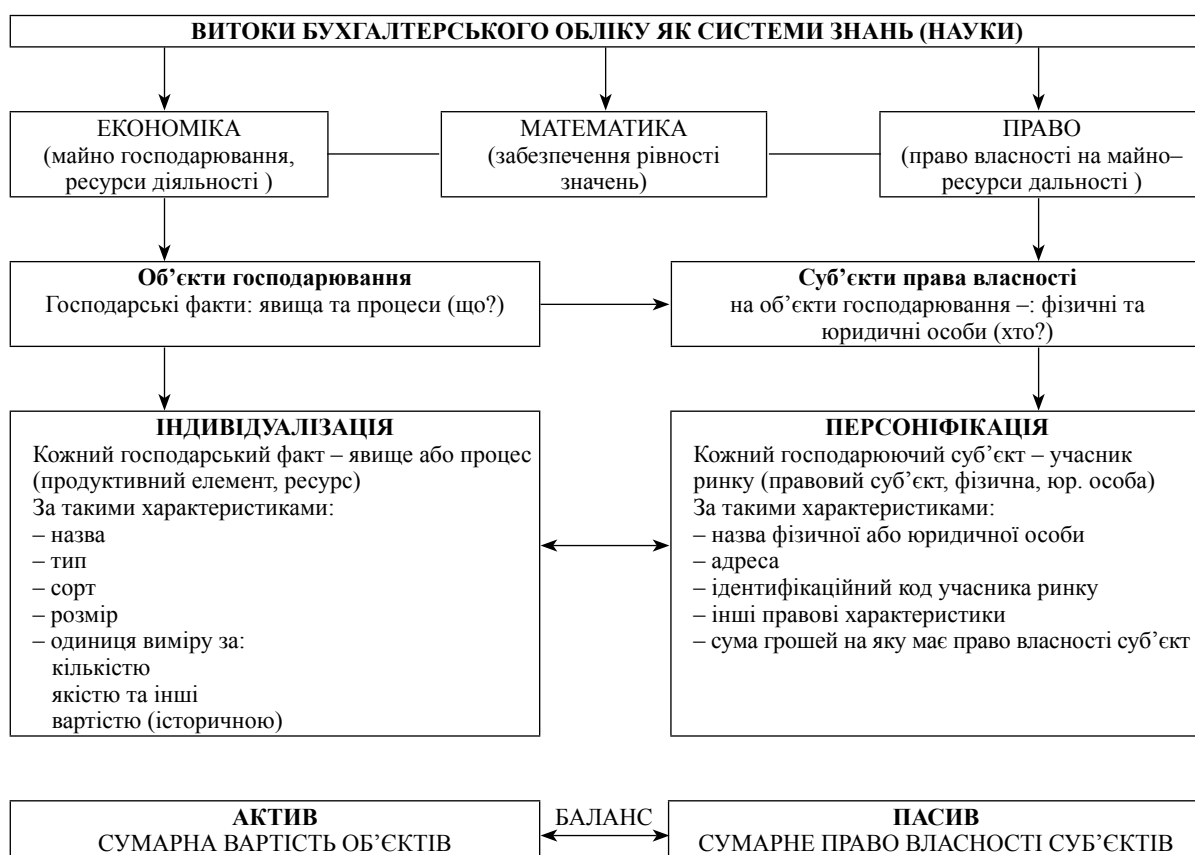

Рис. 2. Економіко-правові та математичні витoki бухгалтерського обліку як системи знань (науки)

Все це дає можливість визначити фінансово-економічний стан відповідного суб'єкта господарювання, його фінансову стабільність та визначити подальший розвиток.

Сьогодні усі суб'єкти підприємницької діяльності – власники – незалежно від виду діяльності – виробничої, комерційної, кредитно-банківської – зобов'язані вести бухгалтерський облік своєї діяльності, відповідно до встановленого порядку.

У суспільстві, окрім підприємницької діяльності, має місце значна невідприємницька діяльність. До неї належать: загальне та муніципальне управління, охорона інтересів та незалежності суспільства тощо. Основною формою діяльності цієї сфери є установи: міністерства, освітянські установи, бібліотеки, школи, інститути тощо.

Усі установи зобов'язані вести також бухгалтерський облік своєї діяльності за встановленими законами правилами.

Таким чином, основною обліковою ділянкою у суспільстві, де мають вести бухгалтерський облік, є кожний суб'єкт: фізична або юридична особа, правласник.

У межах кожного господарюючого суб'єкта (юридичної особи, підприємства, організації чи установи бухгалтерський облік є засобом за до-

могою якого здійснюється у подальшому облік суспільного виробництва у масштабі корпоративних формувань, (об'єднань тощо) та у цілому в державі у системі національних рахунків, на основі положень (стандартів) бухгалтерського обліку і далі у системі світової економіки на основі Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і звітності.

Побудова бухгалтерського обліку

Під побудовою бухгалтерського обліку необхідно розуміти порядок відповідного розміщення і взаємного зв'язку його елементів (частин), які формують бухгалтерський облік у систему.

Вихідні положення побудови бухгалтерського обліку як системи та відповідно підсистеми управління зводяться до такого:

1. Кожному складовому елементові (частині) бухгалтерського обліку має бути визначена індивідуальна побудова, виражена єдиною структурною формулою.
2. Елементи (частини) повинні перебувати у визначеному відношенні один до одного і бути взаємозв'язаними.
3. Порядок розміщення і взаємний зв'язок між елементами повинен бути постійним, тому що в іншому разі змінюється властивість бухгалтерського обліку в цілому.

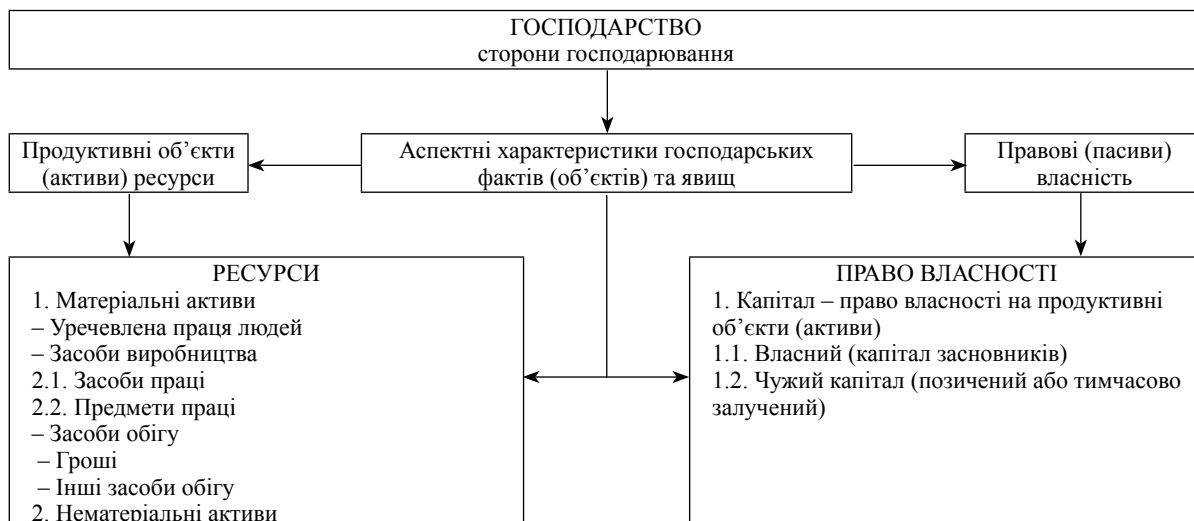

Рис. 3. Двоїсте економіко-правове подання господарських фактів як явищ

Рис. 4. Двааспектне подання змін стану господарських фактів-процесів

Для управління виробничо-комерційними аспектами діяльності вихідним елементом побудови бухгалтерського обліку є конкретизація його предмета на основі принципу індивідуалізації та персоніфікації господарських фактів-явищ та процесів.

Будь-яке господарство – виробниче (промислове, сільськогосподарське, будівельне тощо) чи комерційне (надання послуг, торгівля, банківське або побутове обслуговування тощо) як складова частина суспільного виробництва в умовах ринку, характеризується тією ж двоїстістю що й саме суспільство, тобто має два боки. Один характеризує господарство як сукупність матеріально-речових елементів майна процесу суспільного виробництва у вартості, другий – як сукупність виробничих відносин, тобто означає кому належить те майно за правом власності. Тобто з одного боку господарство – це сукупність продуктивних елементів, ресурсів, носіїв вартості, а з другого – це сукупність правових відносин, характеристик суб'єктів права власності на об'єкти.

Індивідуалізація (від лат. *individuum* – неподільний) та персоніфікація (від лат. *persona* –

особа) означає, що кожний господарський факт, як явище чи то об'єкт (що є носієм ознак вартості), чи то суб'єкт права власності в бухгалтерському обліку має бути індивідуалізованим та персоніфікованим, тобто поданим як неподільний (рис. 3).

Процес господарювання – це динамічний процес. Засоби як сукупність майна та правові відносини перебувають у постійному русі та змінюються, під впливом різних господарських фактів-процесів. З одного боку – це процеси надходження (залучення) нових засобів, або виробниче споживання засобів у процесі діяльності чи вибуття (вилучення) наявних засобів – продаж, псування тощо, а з іншого боку, це вкладання (внески) чи залучення нових капіталів (власності), або вилучення діючих капіталів чи зміна власника (уступка боргових зобов'язань) тощо.

Сукупність процесів характеризується тією самою двоїстістю (подвійністю) що й стан господарства, тобто має продуктивний характер (див. рис. 4).

В обох випадках (на рис. 3 схарактеризовано стан фактів господарства і на рис. 4. процеси

господарювання) господарство треба розглядати одночасно у двох аспектах. Перший – виробничий, другий – правовий. При цьому обидва аспекти виражаються в вартісному, тобто грошовому вимірюванні (гривнях, доларах тощо). По суті, виражається одна й та сама ж величина – вартісна сукупність – тільки у різних аспектах. Тому підсумкові дані цих двох аспектів, оскільки вони виражаються у вартості однакової величини, – рівні. Продуктивний виробничий аспект групування засобів (ресурсів) називають *активом*, а правовий (осіб – правовласників) – *пасивом*.

Другим важливим елементом економіко-правової побудови бухгалтерського обліку є групування індивідуалізованих та персоніфікованих об'єктів господарських фактів-явищ і процесів, за фінансово-економічними ознаками.

На рис. 3 та 4 була подана загальна первісна економіко-правова кваліфікація засобів господарства як явищ та процесів з точки зору економіко-правової теорії двоїстості ринку (продуктивному та правовому) в контексті суспільного виробництва.

Але об'єктом бухгалтерського обліку є тільки такий господарський факт-явище або процес господарювання, який:

- а) здійснився (відбувся) на ринку як реальний факт;
- б) змістовна характеристика якого задовольняє або продуктивному ресурсному або правовому (належності особи) аспекту господарювання або одночасно обом;
- в) одержав вартісне (грошове) вимірювання.

Якщо який-небудь господарський факт-явище або процес не може бути розглянутий одночасно в усіх наведених трьох ознаках, то він не є об'єктом бухгалтерського обліку. Це вимагає подальшої класифікації господарських явищ та процесів. Ця класифікація наведена на рис. 5–8.

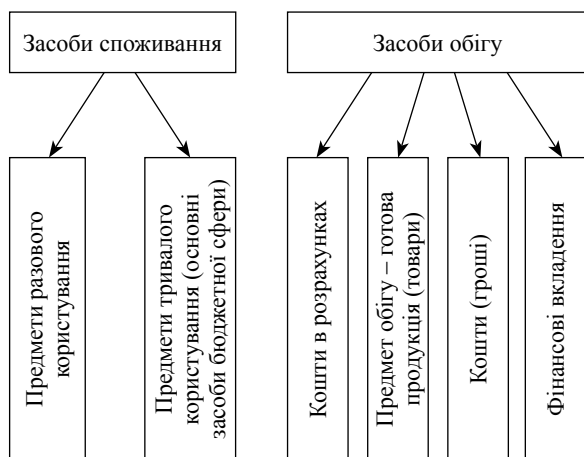

Рис. 5. Класифікація активів – ресурсів, майна господарства

Процеси надходження або вибуття є простими процесами, які характеризують, власне, тільки або збільшення, або зменшення об'єкта.

Що стосується процесів, які безпосередньо пов'язані з підприємницькою діяльністю, то вони є дуже складними і потребують індивідуального розгляду.

Теоретичні та методологічні основи побудови бухгалтерського обліку в управлінні фінансово-економічною стабільністю підприємства.

Теоретичною основою побудови «бухгалтерського обліку» є загальна економічна теорія, яка визначає закони суспільного виробництва і процеси обміну, розподілу та перерозподілу матеріальних благ на різних ступенях розвитку людського суспільства.

Бухгалтерський облік відображає цей процес на основі законів суспільного виробництва. Отже, бухгалтерський облік організує відображення процесу створення і обміну суспільного продукту відповідно до законів суспільного виробництва, обміну і розподілу матеріальних благ, які розкриває загальна економічна теорія, що є його теоретичною основою.

Діалектичний метод пізнання дає можливість кожне питання бухгалтерського обліку розглядати у взаємозв'язку і взаємозалежності з іншими питаннями цієї та інших наукових дисциплін. Положення бухгалтерського обліку розглядаються як такі, що змінюються під впливом розвитку науки, техніки і практики, визначення і формулювання їх безперервно удосконалюються.

Сучасні вимоги до побудови бухгалтерського обліку в управлінні підприємством, які забезпечують фінансово-економічну стабільність.

Найважливішими функціями бухгалтерського обліку в управлінні є: інформаційна, контрольна, аналітична та оцінювальна, яка наведена на рис. 9.

Господарські факти – процеси діяльності як об'єкти бухгалтерського обліку в управлінні (рис. 8).

Побудова бухгалтерського обліку як системи на основі взаємозв'язку його предмета та метода наведено на рис. 10.

Побудова бухгалтерського обліку в управлінні підприємством має відповідати загальноприйнятим у міжнародній практиці принципам.

До них належать такі принципи – автономність, двоїстість, вартісне вимірювання, грошова оцінка, історизм, індивідуалізація, персоніфікація, стабільність, доказовість, співвідношення, реєстрації, нарахування, суцільності.

В окремих країнах до принципів бухгалтерського обліку зараховують також: безперервність, послідовність, відповідність, потенціальність, консерватизм.

Рис. 6. Класифікація пасивів

АКТИВ	ПАСИВ
Господарські факти-явища за ознаками продуктивних сил-носіїв вартості	Господарські факти-явища за ознаками виробничих відносин-носіїв ознак права власності
(Що?) Індивідуалізовано	(Хто?) Персоніфіковано
За характеристиками:	За характеристиками:
<ul style="list-style-type: none"> – назва; – тип; – сорт; – розмір; – вид; – одиниця виміру; – кількість; – якість; – вартість (історична) та інші, законом визначені характеристики 	<ul style="list-style-type: none"> – фізична особа; – юридична особа; – держава; – муніципалітет (їх фонди); – бюджет; – пенсійний фонд; – фонд соціального забезпечення та інші, законом визначені характеристики

Рис. 7. Економіко-правова характеристика господарських фактів бухгалтерського обліку як явищ

Активи	Назва процесу	Пасиви
(+) Надходження	ЗБІЛЬШЕННЯ	(+) Вкладання, залучення
АКТИВ		ПАСИВ
Господарські факти-явища за ознаками продуктивних сил-носіїв вартості		Господарські факти-явища за ознаками виробничих відносин-носіїв ознак права власності
(Що?) Індивідуалізовано		(Хто?) Персоніфіковано
За характеристиками:		За характеристиками:
<ul style="list-style-type: none"> – назва; – тип; – сорт; – розмір; – вид; – одиниця виміру; – кількість; – якість; – вартість (історична) та інші, законом визначені характеристики 		<ul style="list-style-type: none"> – фізична особа; – юридична особа; – держава; – муніципалітет (їх фонди); – бюджет; – пенсійний фонд; – фонд соціального забезпечення та інші, законом визначені характеристики
(–) Вибуття	ЗМЕНШЕННЯ	(–) Вибір,вилучення
(+/-) Перетворення з однієї форми в іншу (гроші в мат. запас, товар тощо)	ЗМІНА ФОРМИ АКТИВІВ	Змін немає
Змін немає	Зміна форми пасивів	(+/-) Перетворення з однієї форми в іншу. Зміна власника (Сплата банком кредиторського зобов'язання підприємства тощо)

Рис. 8. Класифікація господарських фактів-процесів

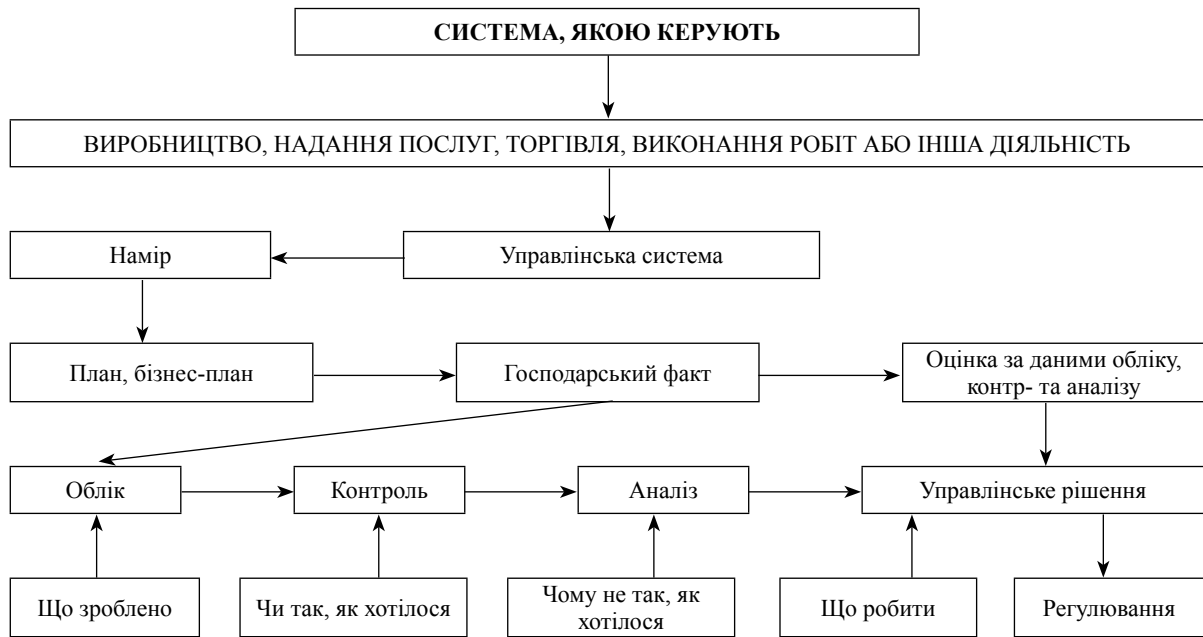

Рис. 9. Бухгалтерський облік, контроль та аналіз у системі управління

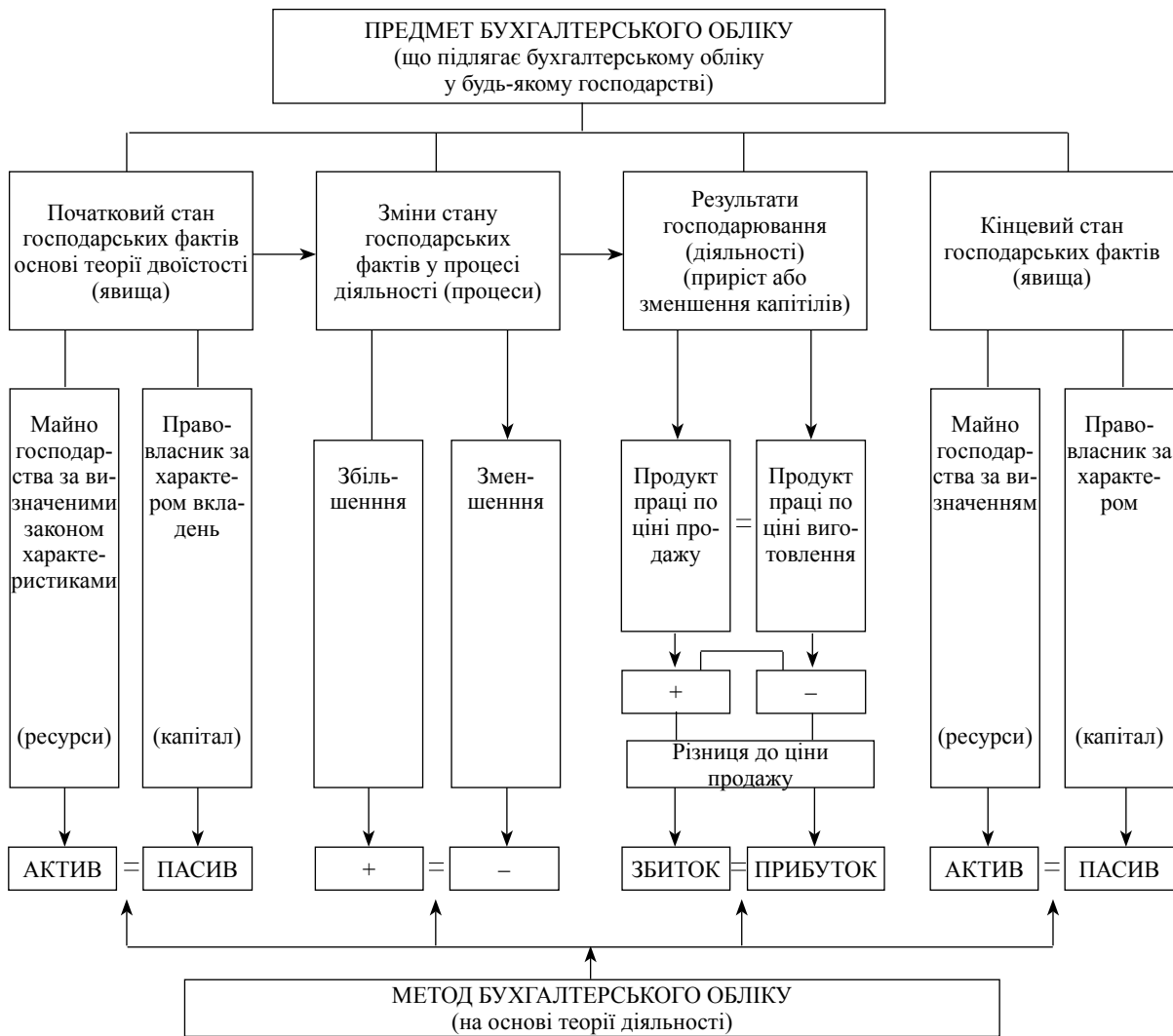

Рис. 10. Взаємозв'язок предмета та методу бухгалтерського обліку на основі теорії двоїстості

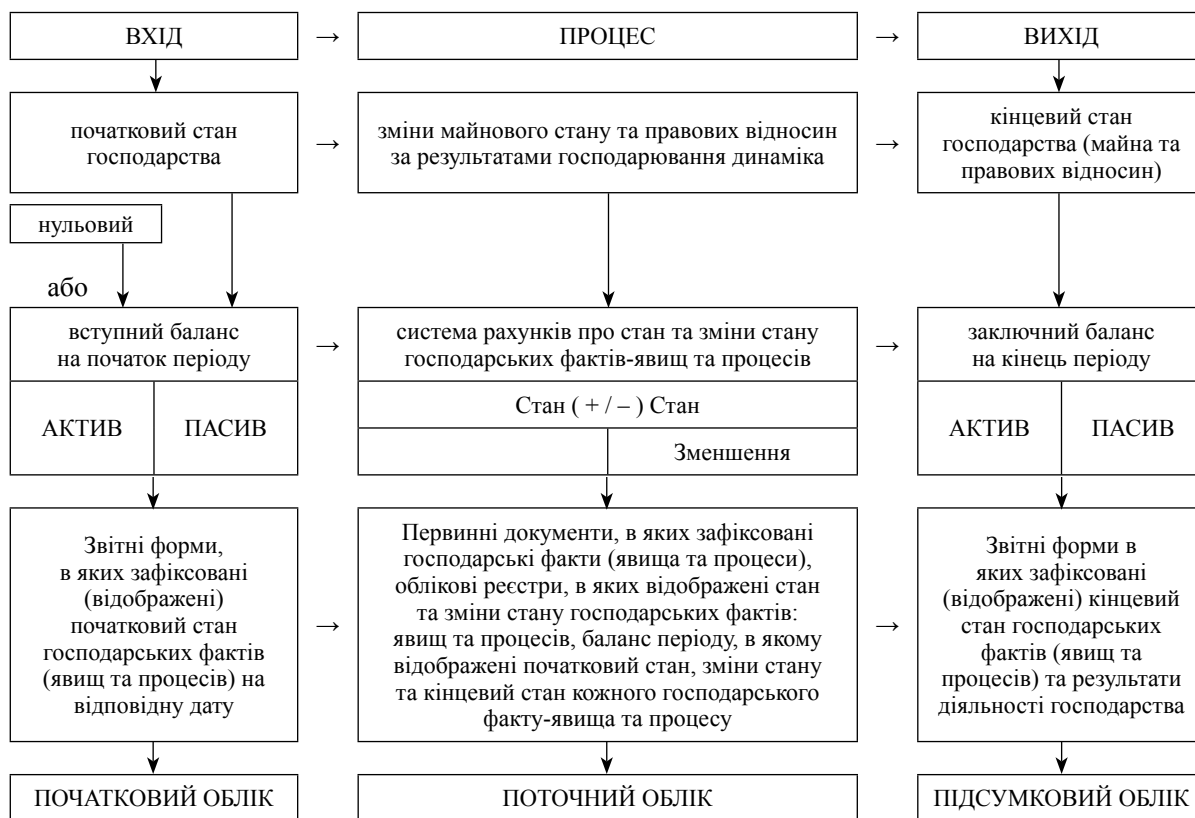

Рис. 11. Кібернетичний аспект бухгалтерського обліку, як процесу про «Вхід» – «Процес» – «Вихід»

Другим чинником побудови бухгалтерського обліку є кібернетичний характер облікового процесу. Кібернетичний аспект побудови бухгалтерського обліку на основі попередніх розділів представлено на рис. 11.

Загальну побудову бухгалтерського обліку як процесу пізнання та управління унаочнено на рис. 12.

Важливим вихідним побудови бухгалтерського обліку в управлінні підприємницькою діяльністю є вимоги, які ставляться перед ним різними користувачами бухгалтерської інформації. До таких вимог належать: порівнянність показників обліку з показниками бізнес-плану; своєчасність, точність, об'єктивність, ясність, доступність, економічність обліку.

Важливим фактором побудови бухгалтерського обліку на підприємстві є розмір діяльності, тобто обсяг виробництва, кількість працюючих тощо.

Значний вплив на побудову бухгалтерського обліку для управління на підприємстві мають: система затрат; система доходів; податкова система; система обов'язкових платежів та внесків.

В усіх підприємствах облік перш за все будується відповідно до вищенаведених факторів (вид діяльності, вид галузі, вид продукції). Разом з тим кожна система має внутрішню побудову, що, своєю чергою, впливає на побудову бух-

галтерського обліку і відповідно формування фінансової звітності

На побудову бухгалтерського обліку підприємства має значний вплив система рахунків. Оскільки бухгалтерський облік покликаний суцільно та безперервно відображати всі господарські факти відповідного підприємства на основі принципу двоїстості (актив та пасив), побудова обліку має забезпечити можливість наступного групування показників господарства у системі суспільних відносин на рівні системи національних рахунків. Найповніше ці вимоги відбиваються у системі рахунків – систематизованому переліку, так званому робочому плані рахунків.

Організаційна побудова бухгалтерського обліку в управлінні підприємством

Важливим елементом в управлінні фінансово-економічної стабільності підприємства є організаційна побудова бухгалтерського обліку. Вона має бути такою, щоб без додаткових виборів можна було у будь-який час одержати дані про формування показників, потрібних для прийняття управлінського рішення та складання бухгалтерської звітності: фінансової, статистичної, податкової тощо.

Для цього бухгалтерський облік в управлінні на підприємстві потрібно будувати за ознаками потреб фінансового, податкового та внутрішньогосподарського обліку (рис. 13).

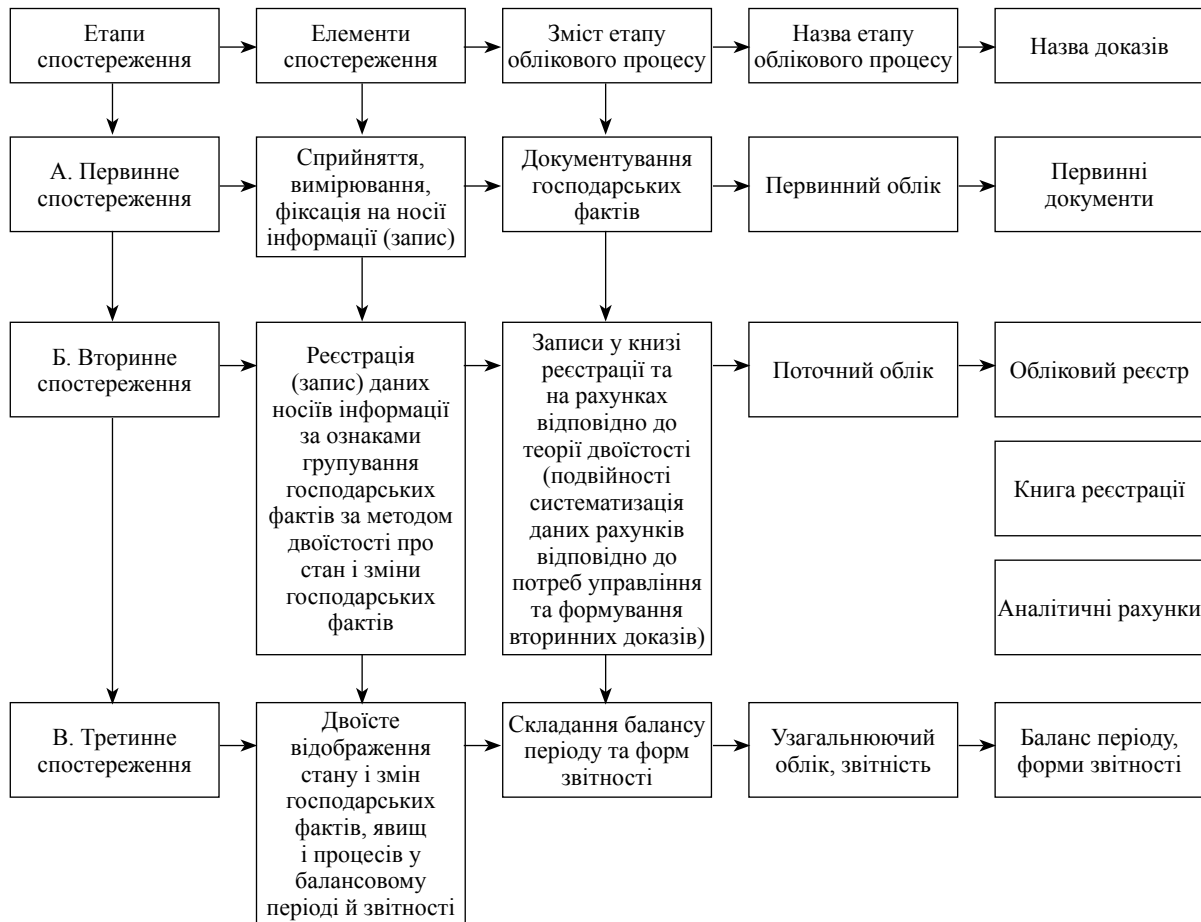

Рис. 12. Загальна побудова бухгалтерського обліку як процесу пізнання та доказовості управління

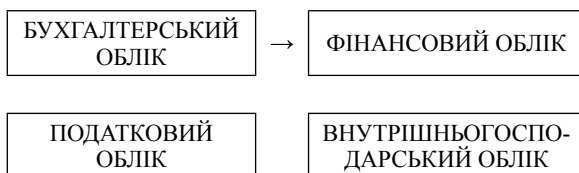

Рис. 13. Організаційна структура бухгалтерського обліку на підприємстві

Бухгалтерський фінансовий облік визначається як комплексний системний облік усіх засобів та процесів господарської (економічної) діяльності, відповідно до вимог чинного законодавства. У фінансовий облік входять: суцільна реєстрація господарських фактів за хронологічними та системними ознаками відповідно до принципів побудови бухгалтерського обліку, а також аналітичний облік наступного: наявності та руху всіх майнових об'єктів, ресурсів, які формують активи підприємства; усіх суб'єктів, фізичних та юридичних осіб, які мають правові відносини з підприємством; розрахунків із покупцями за вимогами; розрахунків із постачальниками за зобов'язаннями; розрахунків із кредиторами; розрахунків із дебіторами; фінансових

операцій: акцій, облігацій, дивідендів, векселів, кредитів, процентів, інвестицій тощо.

За даними фінансового обліку виявляють прибуток або збиток підприємства та складають фінансову звітність.

Фінансова звітність містить інформацію про результати господарської діяльності підприємства (фірми), яка потрібна підприємцям власника, акціонерам, інвесторам (банкам, державним фінансовим органам, для податкового обкладання та іншим користувачам).

Бухгалтерський податковий облік визначається як облік для задоволення інформаційних потреб керівництва даного підприємства (фірми) та податкових органів для одержання вірогідної інформації про господарські факти-явища та процеси, які пов'язані з податковими розрахунками.

Бухгалтерський внутрішньогосподарський облік визначається як облік для задоволення інформаційних потреб керівництва певного підприємства (фірми) та його підрозділів.

Найістотнішим при цьому є своєчасне одержання детальної та вірогідної інформації про доходи, про затрати як у цілому по підприємству,

так і в розрізі його окремих ділянок: цехів, бригад, дільниць тощо.

У межах внутрішньогосподарського обліку виробничих підприємств здійснюється детальний облік затрат і калькулювання собівартості продукції, яку підприємство випускає.

Бухгалтерська звітність

Бухгалтерська звітність – це сукупність форм звітності складених на основі даних бухгалтерського обліку. Вона містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності, рух матеріальних об'єктів та грошових коштів підприємства (організації тощо) за звітний період.

Фінансова звітність для підприємства складається з: балансу (Форма 1), звіту про фінансові результати (Форма 2), звіту про рух грошових коштів

(Форма 3), звіту про власний капітал (Форма 4), приміток до фінансової звітності (Форма 5).

Для суб'єктів малого підприємництва та представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності встановлена скорочена за показниками фінансова звітність.

Для банків та бюджетних установ встановлені спеціальні форми звітності.

Принципи підготовки фінансової звітності викладено у Законі «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність».

Бухгалтерська фінансова звітність є основним інструментом для органів державного регулювання і контролю для виконання державної регулюючої політики, спрямованої на забезпечення стабільності фінансової системи та стимулювання економічного розвитку.

V. Sopko, V. Sopko

ACCOUNTING – BASIC TOOL OF STATE REGULATORY POLICIES OF FINANCIAL AND ECONOMIC STABILITY AND ECONOMIC DEVELOPMENT

The article is devoted to consideration of accounting as the basic instrument of state policy of regulating the financial and economic stability and economic development. Considered substantive nature of accounting and its building in economic management on economic and legal framework to manage the financial and economic stability of the enterprise.

Keywords: accounting, state regulatory policies, instrument, building in economic management, stability, economic development.

Матеріал надійшов 21.02.2012